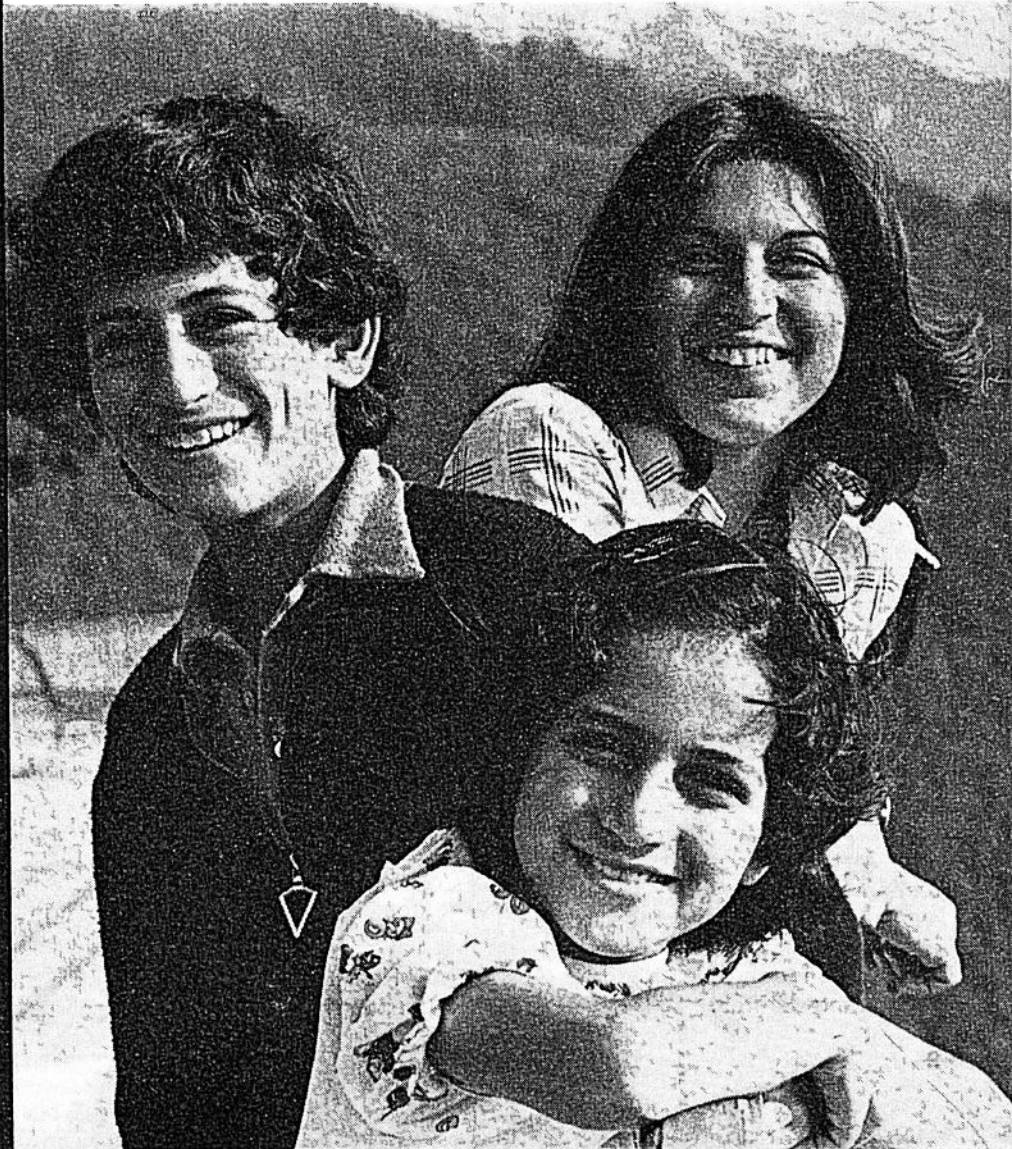

ny

värld i bild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR 9 1976

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Tel 08/ 10 34 56

Nr 9 — 1976

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Riise Hanssen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 30 -
Postgiro 70 61 90 8

Finland mk 25 -
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

Lösnummerpris kr 2 50 mk 2
Tryck Br Tengs Oslo

© NY VÄRLD I BILD

Omslagsbilden

Under sommarens världskonferens i Caux agnades en delsession åt medelhavslandernas situation (se också sid 12 i detta nummer) De tre syskonen på omslaget kommer från Cypern och var en del av den grupp som deltog därifrån

Valtider är bra

Valtider är bra. De olika intressena i landet profileras skarpare än annars — partierna tvingas att klargöra vad de verkligen står för. Och politikerna är lyhordare för väljarkårens meningar än annars. Det är nödvändigt för en demokrati.

Kampen om valjarna har varit hårdare än på många år, och de forenkla överorden utslungade i avsikt att sårar har bidragit till att meningslost skarpa motsättningarna.

Är det någon som kan erinra sig någon politiker som — utan att tvingas därtill — givit prov på självkranskakan inför det egna partiets prestationer under valkampen?

Det är kanske inte att begära. Inte ens av de kristna som återfinns i alla våra demokratiska partier. Eller vore det det?

Debatten mellan kristna om vilket parti-program som ligger närmast Bibelns lära är urgammal. Den har också fortsatt under denna valkamp. Ändå kommer kristna att fortsätta att söka sig till olika partier av den enkla anledningen att olika partier narmar sig sanningen från olika håll.

Men hur annorlunda skulle inte vårt politiska liv se ut om kristna som känner sig kallade till partipolitisk insats följde den kristna principen att söpa rent för egen dorr först, att lika mycket skarskåda sitt eget partis agerande som falla in i den allmänna jammerkoren över andras felsteg. Då skulle de — var på sin ort — kunna göra sina partier ovarderliga tjänster. Vilket förtroende de skulle skapa. De skulle bli en utmaning för oss väljare att verkligen prova våra egna ståndpunkter och resultatet kunde bli ett genuinare politiskt intresse och medagerande än någonsin. För det är väl vad politikerna önskar.

Kanske skulle det gagna reformarbetet under den kommande riskdagen. Är det något att hoppas på?

Kan nord-syd-dialogen fortsätta?

Jean Fernand-Laurent är Frankrikes ambassador vid Förenta nationerna i Genève. Som sådan har han deltagit i UNCTAD-konferensen i Nairobi, Kenya, tidigare i år och den s k dialogen i Paris, där man försökt utarbeta detaljerna av den nya internationella ekonomiska ordningen, som FN stadfäste förra året. «Men den dialogen har haft svårt att komma ner till konkreta frågor», sade ambassador Fernand-Laurent inför världskonferensen för moralisk upprustning i Caux. «Sex månader efter dess början håller man fortfarande på att diskutera dagordningen. Och den tredje världen är otalig.»

Har följer utdrag av ambassador Fernand-Laurents tal till världskonferensen om sin syn på det förhållande som kan avgöra världens framtid, förhållandet mellan norr och söder, mellan de rika och de fattiga länderna.

Vi står inför ett val. Frågan gäller om den bekanta nya internationella ekonomiska ordningen kommer att byggas upp genom internationellt samarbete som man hoppades på i New York i höstas eller om den kommer att uppnås genom en klasskamp, för det är det det handlar om — en klasskamp mellan de rika och de fattiga som kunde ta

en lika brutal vandring som klasskampen under industrialiseringen i 1800-talets Europa.

Det skulle visserligen vara förenklat att tala på det sättet om denna klasskamp, för när vi talar om «konflikten mellan de rika och de fattiga» får man inte glomma att det finns rika och fattiga i norr och rika och fattiga i söder.

Sovjetunionen är relativt rikt och oljeländerna i söder är rika. Både i Europa och i Förenta staterna finns det fattiga. Man kan säga att hela sydkanten av Europa är relativt fattig och under utveckling.

Det är alltså en överdriven förenkling att påstå att de industrialiserade länderna i väst är rika och att tredje världens länder är fattiga. Det finns rika och fattiga överallt. De finns inom våra egna länder.

Men låt oss ändå acceptera denna utmaning som de militanta i tredje världen formulerar den — konflikten mellan norr och söder är en konflikt mellan rika och fattiga.

De radikala i utvecklingsländerna håller nu mycket allvarligt på med att arbeta fram en annan strategi. Om den internationella samförståndsvägen inte leder någon vart, om dialogen i Paris skulle slå slint, om den kommande generalforsamlingen i New York skulle misslyckas, då kommer man att gå in för en annan strategi, baserad på våld och påtryckningar. En del av dem har sagt mig att de tankar gå tillvaga på samma sätt beträffande råvarorna i de tropiska länderna som ifråga om oljan — en metod som enligt deras uppfattning lyckats mycket bra. De skulle utöva påtryckningar på den industrialiserade världen genom att gemensamt höja priserna på de råvaror de producerar.

Franske ambassadören Jean Fernand-Laurent (tv) representerar sitt land vid FN i Genève. Här i samtal i Caux med en av de många portugiser som deltog i konferensen.

Valet mellan ett internationellt samarbete och en internationell klasskamp avhanger alltså av två faktorer Först och framst på jämvikten mellan radikala och moderata i den tredje världen För det andra, och lika mycket, på industriländernas inställning Om industriländerna, framför allt Forenta staterna, Västtyskland, Frankrike och England, är villiga att beslutsamt och utan reservationer gå in för att utarbeta en rättvisare internationell ekonomisk ordning, då kan man hoppas på att förlikningens väg skall avga med segern

Om vi vill att våra regeringar i industriländerna skall följa den vägen, då måste vi också utrusta oss med mycket tålamod För det första vet vi att våra regeringar, som också har sina interna problem att lösa, bara kan visa sig generosa mot den tredje världen om de får till-

rackligt stöd av den allmänna opinionen och av sina parlament Och det stödet växer långsamt

Vad kan en vanlig människa göra åt det? Ja, jag tror hon kan sprida information och bidra till att forma den allmänna opinionen i dessa komplexa och allvarliga frågor Man måste konfrontera den allmänna opinionen, de politiska partierna, affärsvärlden och parlamenten med de skandalöst höga summorna som läggs ned på militär utrustning och de löjligt låga siffror, till exempel 1% av BNP (bruttonationalprodukten), som satts som mål för överförandet av rikedomar, tillgångar och kunskaper från de utvecklade länderna i norr till de underutvecklade länderna i söder

Det måste betonas att ett sådant överförande ligger i allas intresse, inte bara den tredje världens För den nuvarande situationen kan ge upphov till ett krig

Jag tror det är den nuvarande paven som sagt att «Utveckling är det nya ordet för fred» Är då 1% av bruttonationalprodukten ett alltför högt pris att betala för freden?

För det andra när vi som valjare står inför ett nationellt val låt oss då fråga oss själva och sen vara kandidater vilken inställning de och deras partier intar till dessa frågor Alltför ofta får de frågorna inta en andraplats i valkampanjerna i förhållande till nationella, regionala eller till och med lokala problem

Det har tagit en generation att stadfästa försörjningen (efter andra världskriget) i Väst Europa, som grundat sig på försörjningen mellan Frankrike och Tyskland Kanske kommer det att ta ytterligare en generation, alltså trettio år, innan en förlikning kommer till stånd mellan norr och söder på en grundval av rättvisa Så låt oss sätta igång med detsamma

Talmannen i Kameruns parlament, S T Muna (tv) i samtal med två ostafrikanska deltagare i Caux konferensen, Ahmed Surur och dr John B. Agami

Kameruns talman — Felet ligger hos människan själv

Talmannen i parlamentet för Forenade republikerna Kamerun, Solomon Tandeng Muna, berättade för världskonferensen i Caux om sitt deltagande i Interparlamentariska unionen i Mexico tidigare i år

— Kanslorna var i rörelse Motsättningar uppstod, sade Muna «Vad skulle vi göra? Det hävdades att man borde lagstifta gentemot ytterligare vapenproduktion I mitt tal gav jag uttryck för moralisk uppbyggningens budskap

— Det är helt riktigt att anta lagar, sade jag Det är helt rik-

Professor Hudson Ntsanwisi, chefsminister i Gazankulu hemland, Sydafrika

"Vår förstfödsrorätt som sydafrikaner"

Från norra, vastra, södra, östra och centrala Afrika har enskilda och delegationer av afrikaner sökt sig till Caux i sommar. De har överlagt både med varandra och med människor från andra delar av världen.

En markant afrikansk profil var professor Hudson Ntsanwisi som är chefsminister i Gazankulu hemland (hemland) i Sydafrika. Infor ungdom och pedagoger från ett 40-tal länder sade han

— De som vill våld kommer att förlora sin frihet vid miljontals

gravar. Ingen kommer att vara segrare efter en sådan strid. Både svarta och vita kommer att förlora. Den vite förlorar mer bara därför att han har mer att förlora.

— Men det finns ett sätt att åstadkomma en förändring på fredligt sätt, om människor förändras. Det är helt enkelt självviskhet och vagran att avstå från privilegier som fört Sydafrika in i detta tillstånd av osäkerhet.

Inte bara agitatorer

— Trots att vi lider brist på utbildad arbetskraft, finns det inte tillräckliga möjligheter för svarta att få teknisk utbildning.

— Vi måste finna ett system där inte någon ras kan herska över andra raser. Och vi kommer inte att avstå från vår förstfödsrorätt som sydafrikaner, sade han.

Från Caux för professor Ntsanwisi till London där han talade om situationen i södra Afrika i samband med handelserna i Soweto, den afrikanska staden nära Johannesburg, i juni.

— Det är naivt att påstå att det bara är agitatorer som är ansvariga för vad som skett. Det var inte bara lagen om børspraket som orsakade upploppen. Men det var den som fick bagaren att rinna över Boerna.

Forts. nästa sid

tigt att minska på vapenproduktionen. Men vi måste göra en sak till: vi måste grundligt ta itu med vissa fordomar, diskriminering på grund av hudfärg, frågan om dem som har och dem som inte har. För felet ligger hos människan själv, inte i vapnen.»

Angående situationen i sitt eget land Kamerun erinrade Muna att det var några tillfällen då kristna och muslimska ledare hade lagt sin bitterhet eller ambition åt sidan och lyssnat till Guds röst och att det varit till landets fördel. Han refererade till sina erfarenheter som medlem av regeringen.

Muna berättade att han först hört talas om moralisk upprustning i London 1950, medan han

annu var lärare. «För mig som kristen innebär moralisk upprustnings budskap detsamma som Guds handlande genom människor i aktion», sade han. «Moralisk upprustning när människors hjärtan på ett mycket fint sätt ute i byarna, bland lantbrukarna, vad man an håller på med, har det nånting att säga en. Det smittar av sig. Det åstadkommer underverk.»

Muna är också ledare för alla scouter i Kamerun och intar en ledande position bland Afrikas scouter. «Vi som kommit hit (till Caux) har kommit med ögon och öron öppna för att se och höra. Min tro har fått näring och kraft här», slutade han sitt anförande inför världskonferensen. ■

har ett vackert språk som passar för dem De kan alska och uppskatta det Men det är inte menat för export till folk som inte vill ha det

— Det vita Sydafrika måste acceptera att de svarta stadsborna inte vill bo på en temporär basis i städerna De har ingen förbindelse med hemlands De borde få full egenomsrätt till sina hem och fulla politiska rättigheter där de bor

— Den sista tidens handlingar har visat att de svarta är redo att bruka våld som politiskt vapen Vi som är ledare för hemlands är medvetna om denna möjlighet och har varnat statsminister Vorster Om inte verkligt påtagliga förändringar sker så måste det bli tragedi och katastrof i Sydafrika och vi som är redo att bygga broar kommer att förlora terräng

Forolampning

— Det har funnits hoppfulla tecken och en viss arligt menad omprovning Men all rasdiskriminering måste bort Det får inte finnas något sadant som apartheid Det är en forolampning mot mig som människa och mot mitt människovärde

— Frihetens ande brinner i varje svart hjarta, liksom det gör i alla hjartan världen över Men den vite mannen kan inte få breda ut sig mer i Sydafrika eller i Afrika över huvud taget Sydafrikas ekonomi är en helhet Vi vill inte ge avkall på vår andel i den ekonomi som vi varit med om att bygga upp Vi tror inte att det är omöjligt att vi alla i lika mån kan kanna kärlek och lojalitet till detta land där vi fötts För att skapa välstånd måste vita och svarta leva tillsammans

”Om man inte fightar, sker ingenting”

I Borås, på arbetsförmedlingen för Alvsborgs län, möter vi, i hennes arbetsrum, aktiveringsinspektör Sylvia Bolin. Vad är en aktiveringsinspektör, Sylvia?

Jo, 1966 inrättade arbetsmarknadsstyrelsen nya tjänster under denna benämning för att ge speciella grupper av arbets sökande utökade möjligheter Det gällde t ex äldre arbetskraft, kvinnor, invandrare När Sylvia tillträdde tjänsten samma år hade hon redan grundlig erfarenhet av arbetsmarknaden i sin stad och sitt län — hon har tjänstgjort på arbetsförmedlingen i 35 år och varit socialdemokratisk stadsfullmäktig (numera kommunfullmäktig) i 25

På hennes arbetsbord hittar vi överst bland papperen ett farskt sårtryck av en tidningsartikel, vars rubrik verkar något exotisk på en arbetsförmedling i Borås «Den historiska bakgrunden till de assyriska problemen» Artikeln redogör koncentrerat för en 4000 år gammal kultur I nådens år 1976 invandrar assyrier för första gången i Sverige, också i landets textilcentrum Sylvia fick ögonen på artikeln och sande den som cirkular till länets alla arbetsförmedlare Det är en detalj, som visar bredden i hennes jobb men också djupet i hennes omsorg om människor

Mer om allt detta berättade Sylvia för oss vid en kopp te i hennes hem

— När de nya tjänsterna kom fick vi själva utforma dem Man måste hitta på något nytt Jag började med att gå ut på industrierna och prata med arbetsgivare och fackrepresentanter Som exempel kan jag nämna Kinna industriområde som hade problem just då med rätt stor arbetslöshet Där samrådde vi om bl a placering av den äldre arbetskraften Vissa idéer kom upp Jag fick tanken att samtalen borde utokas till mer ingående diskussioner i hela länet mellan arbetsgivare, fackföreningar, kommunrepresentanter och arbetsförmedling Mina chefer blev intresserade av uppslaget och under sex år har vi sedan en konferensverksamhet som berörde massor av människor

Vi fick alltmer avancerade föreläsare i olika ämnen Psykologer, industriläkare och ergonomer gav också av sin erfarenhet Ergonomer sysslar med att förändra arbetsplatser så att de passar människor Representanter från alla delar av arbetslivet deltog i grupparbeten, invandrare också Dem angick ju i hög grad ämnen som t ex «Hur introducerar vi de anställda på en industri?»

En period gick all min arbetstid åt till att inbjuda till dessa konferenser och sedan se till att idéerna från dem trycktes och skickades ut till en stor krets av

berorda När sedan de skaldre-
lagarna kom 1971, samtidigt
med rekommendationer om sk
anpassningsgrupper på företag
med över 50 anställda — då var
detta ingenting nytt för många
av de involverade. Vår tidigare
experiment gjorde de nya lagar-
na lättare att förstå och tillam-
pa.

Daghem — lantbruk — sjukvård

Eftersom jag varit så länge i
mitt jobb har jag varit med på
nåstan alla områden. En tid
sysslade jag mycket med ensam-
stående modrar. Jag var uppe i
Norrbottens län några perioder
för att skaffa arbetskraft hit
ner. Då märkte jag de ensamma
modrarnas svårigheter. Jag hörde
efter om industrierna i våra
trakter kunde bereda dem ar-
bete. Bostäder anskaffades och ett
40-tal kunde placeras. Det förde
mig närmare in i daghemsfrå-
gan och in i planering för dessa
kvinnors utbildning.

De sista tre åren har jag job-
bat med nästan alla lantbrukare
i hela länet. Lantbrukare och
lantarbetare har en viss under-
sysselsättning under vintern. I
samarbete med LRF och lant-
bruksnämnden har vi frågat oss
fram till lampligt slag av vin-
terkurser för dem. Forsök med
tre veckors svetsningskurser har
slagit väl ut, de galler utbild-
ning för att kunna reparera den
egna gårdens maskiner.

Det allra senaste jag gjort
galler sjukvården. Där har bris-
ten på sjukvårdslarare varit
problemet och man har sett pes-
simistiskt på laget. Men om man
inte fightar sker ingenting, och
nu har vi bildat en grupp till-
sammans med landstinget, där
sjukvården i länet planeras på
förhand. Flera nya sjukhus ska
byggas och redan förbereder vi
utbildning för ny arbetskraft.

som börjar vara färdig när sjuk-
husen öppnas.

Ett parlband av beslut

Jobbet bara växer. Numera
har jag ett A4-block där jag
antecknar punkt för punkt vad
som måste prioriteras på dags-
programmet. Innan jag anteck-
nar samlar jag mig i stillhet och
ber Gud leda mig. Jag skulle
inte klara dagarna utan den
stillheten. Nya idéer har alltid
fotts ur den. Utan den vore allt
tungt och dött. Vid dagens slut
kontrollerar jag att program-
mets punkter är fullgjorda.

Redan vid tiden för min stu-
dentexamen träffade jag manni-
skor som lärde mig rakna med
Gud i dagarnas detaljer. Det har
sedan fungerat hela mitt liv.
Också i det politiska arbetet.
Folk säger att man inte kan
blanda ihop politik och religion.
Men vad är politik? För mig är
den ett parlband av konkreta
beslut. Valtal hör inte vardagen
till.

Det är märkligt hur bra det
ändå går att bli överens, över
partierna, om besluten, när de
handlar om att hjälpa manni-
skor. Personligen tror jag att
man kan ha en stilla stund om
allting och få svar på frågorna.
Vilken väg ska vi gå? Vad är
rätt?

Arbetet har tagit mer och
mer av min tid. Ibland önskar
jag att jag hade mer tid för
människor direkt, mitt jobb för
dem är ju ofta indirekt. Men
samarbetet med kamrater exis-
terar ju alltid och är lika vik-
tigt. Om jag ska uttrycka en
annan önskan handlar den om
en minskning av byråkratin,
som har vuxit på sistone. Kan-
ske jag avfattar någon skrivelse
till myndigheterna om den sa-
ken före min pensionering om
halvannat år. Byråkrati beror

Aktiveringsinspektör Sylvia Bohlin

ju på misstro och fruktan.

Jag kämpar fortfarande med
mig själv också. Egen misstro,
fruktan och bitterhet som man
trodde var besegrad inom en,
kan dyka upp vid nya handel-
ser. Då gäller det att snabbt ta
itu med sig själv. Många span-
ningar på arbetsplatserna, ja,
t o m sjukdom, kommer sakert
av ouppklarade mänskliga rela-
tioner, t ex konkurrens. Det
gäller att inte tanka så mycket
på sig själv.

Toppen av mitt liv var att jag
motte Oxfordrorelsen i min ung-
dom. En ny värld och nya vär-
deringar öppnades för mig. Man
upptacker inte allt på en gång
men det har blivit allt klarare
med åren att det inte går att
förändra samhället om man inte
förändrar människor och deras
värderingar. Jag tycker vi bland
annat behöver en ny arbetsvär-
dering. Vi är ju beroende av
varann allihop, ingen hänger i
luften. Alla bör t ex kunna gö-
ra enkla jobb vid behov. Många
känner sig för viktiga för sånt,
men livet fungerar faktiskt inte
så.

Intervjuare Ingeborg Ekman

Den röda vägen

Av namnen att doma kunde Rick McArthur och Mike Oker vara vilka amerikaner som helst. Men när man sitter mitt emot dem och lyssnar till deras ord, då är det ingen tvekan om deras ursprung och tillhörighet. De är amerikanska indianer eller — som de föredrar att kalla sig — ursprungssamerikaner. Rick tillhör siouxerna eller lachotastammen, Mike chippe-wa.

Vi träffar dem på världskonferensen för moralisk upprustning i Caux. Hit har de gjort sin första utlandsresa tillsammans med sina hustrur Flora och Jackie.

Rick talar med klar och kraftig röst i distinkt formulerade satser, Mike mera lågmalt och eftersinnande, liksom inåtvänt sökande efter hur han skall göra sitt folks sanningar gripbara för människor som fjärrat sig så långt från den vordnadsfulla kontakt med naturen och dess krafter, som genomsyrar allt hans eget folk tror, tankar och gör.

Men båda talar med det självmedvetande som kommer av en vuxande identitetskänsla hos ett genuint folk med erfarenheter som hela världen behöver idag. De är representanter för den generation ursprungssamerikaner som har en ny tro på sitt folks framtid.

Rick berättar om hur han som pojke i början av 60-talet följde sin farfar till ett möte i reservatet där en federal lagändring

skulle förklaras för indianerna. Det gällde det nya tillägget till medborgarrättslagen som deklarerade att alla minoriteter var jämlika. Men farfadern lämnade mötet i vrede. Andra följde honom. «Sa jag frågade honom varför. Han sa: Jag sa till dig att öppna dina ögon och se. Vi behöver inte en lag som säger att vi är jämlika. Det är icke-indianerna som behöver den. Tills alla människor i vårt land inser att vi tvåbenta djur alla är av samma släkt, kommer ingen verklig förändring att ske.»

— Jag har kommit till Caux med den tränga uppfattningen att den amerikanske indianen är den ende som lidit. Men jag har ändrat uppfattning. Jag har funnit att Forenta staternas folk kanske är det folk som lidit minst, och att endast en del av folket lidit något. Vad folk från hela världen har lärt mig och de övriga amerikanerna är att det finns möjligheter till verklig förändring. Människor har i Caux gjort genom moralisk upprustning vad FN har försökt åstadkomma i årtal.

— Det finns en kraft här

— Det finns en kraft här. Jag är inte riktigt säker på vad det är för en kraft än. Men jag vet att den är god. Och att den vill följa oss tillbaka till Forenta staterna och påverka oss alla.

Ursprungssamerikanerna är uppdelade i stammar eller nationer. Folket i varje stam väljer

sitt stamråd, som sedan utser sin hövding eller ordförande, berättar Rick. Dessa utgör sedan nationalförbundet för stamledare (National Tribal Chairmen's Association), som i sin tur väljer en ordförande. Närhelst den federala regeringen söker kontakt med ursprungssamerikanerna sker det genom detta förbund.

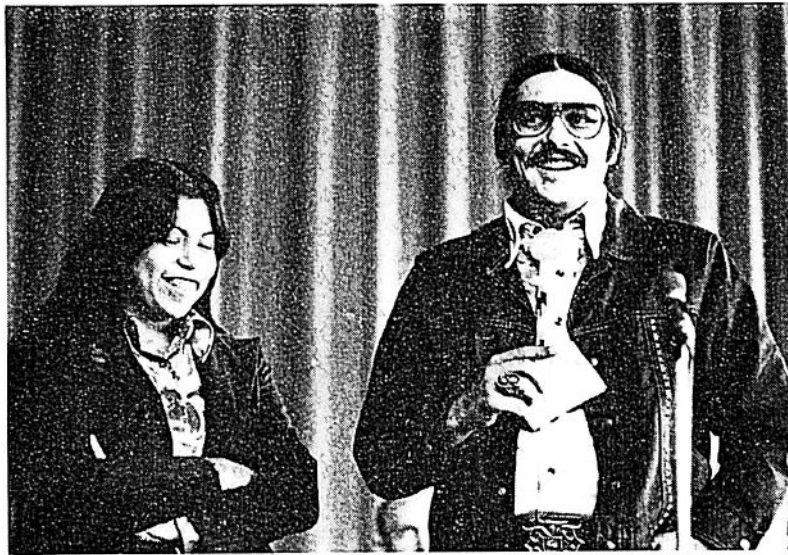
Men «den amerikanska regeringen behöver inte lyssna till någon indian. Vi har ingen makt. De beslutar för oss.»

Rätt till egna beslut

— Indianerna säger nu, och runt om i världen känner man till detta. Vi vill bli självständiga. Vi vill ha våra rättigheter. Förvaxla inte det med att vi vill ha vårt land tillbaka, att vi vill bli en nation inom nationen. Det är vid den här tidpunkten orealistiskt. Vi har så länge varit fråntagna våra möjligheter att det kommer att ta lång tid att bygga upp något nytt. Men vad vi menar är detta: Ge oss rätt och möjlighet till att fatta beslut för vårt eget folk.

FN, sedan 1973, sätter en indian som chef för den amerikanska indianbyrå (Bureau of Indian Affairs — BIA). Detta är ett resultat av mångåriga diskussioner. «Vi tyckte att det var en stor seger. Tills vi insåg att det är den stallföretrodande chefen som sitter inne med mera makt. Och han är icke-indian.»

— Men vad gör vi för att för-

«Nu måste vi skapa kapital inom det indianska samhället så att vi kan stödja våra egna projekt», sade Rick McArthur, som till sammans med sin hustru Flora var bland representanterna för den amerikanska urbefolkningen i Caux

andra indianens situation? Det är svårare. Under mina två veckor har jag flera gånger talat om problemet. Det känner jag alltför väl och jag tror folk förstår vad jag säger. Men hur många gånger har jag namnt ordet lösning?

Utvecklingsplaner

— Bade Mike och jag arbetar för en lösning. Jag var tidigare en ledare inom den amerikanska indianrörelsen (American Indian Movement, AIM).

— Det är den grupp som väckte det amerikanska folkets medvetande om att indianerna fortfarande existerar, inflikar Mike Oker, som nu arbetar som kurator på det indianska kulturcentret i Minneapolis, Minnesota.

— AIM har genomfört hjälpprojekt på det juridiska och det medicinska området och i form av livsmedel. Den har upprättat sju skolor runtom i landet för indianer, ledda av indianer, tillägger Rick och fortsätter

— Mycket få människor i For-

enta staterna liksom har sett indianer. Eftersom man inte träffar dem, tror man inte problemet existerar.

— Nu måste vi skapa kapital inom det indianska samhället, så att vi kan stödja våra egna projekt. När varje reservat kan klara sig själv ekonomiskt behöver vi inte längre vara beroende av den federala regeringen och indianbyrån. Tidigare har vi inte ens tänkt på möjligheten att vi skulle kunna driva affärsrelser.

— Vi talar ofta om cirkeln. Jag vill starta ett indianskt lantbruk. Det skall sälja sina produkter till en indiansk restaurang. Avkastningen från restaurangen skall sättas in i en indiansk bank, som sen skall kunna ge lån till indianska affärsföretag. Då är cirkeln sluten. Det finns redan en del av detta i Washington D C finns indianska nationalbanken och runtom i landet flera företag ledda av indianer.

— Vi har våra egna byggnadsfirmor, berättar Mike. Vi

har just byggt ett stort hotell. Navahoindianerna är verksamma inom filmbranschen.

Inget vilda västern!

— Vi är inte det slags indianer ni ser i vilda västern-filmerna, tillägger han. Det var inget fel i att bo i tepees. Men vi lever i ett annat samhälle nu. Vi överger inte våra religiösa värden, men vi vet att vi måste acceptera den tekniska tidsåldern för att kunna överleva.

Samtalet kommer in på indianernas livsinställning och religion. Rick McArthur berättar

— Den indianska religionen är enkel. Men att leva den och förstå den är det svåraste som finns.

— Vi tror att jorden är varmor, att guld, silver, allt detta är ådrorna i moder jord. Att vattnet är jordens blod. Att himlen och solen är våra fäder. Vår religion och vår kultur är detsamma. Det är nånting man lever.

Det stora mysteriet

— Vi roker vår pipa. Det är inte frågan om fredspipan som många tror. Vi kallar den bara «pipan». De krafter som kommer från träden, jorden, himlen, solen är mysterier för oss alla, men det är fråga om en kraft. Vi kallar den Det stora mysteriet. Vi ber till det. Vi lär oss mer om det genom pipan. Och allteftersom livet går vidare lär vi oss mer om Det stora mysteriet.

— Det är därför som de gamla är så respekterade hos oss. När min mormors barnbarn kommer springande till henne och ber henne göra det ena eller det andra, så svarar hon inte bara Nej, spring ut och lek.

Forts nasta sid

– Nu lyssnar den vite mannen

Hon säger istället Gå ut nu och kom inte tillbaka förran du kan tala om för mig varför den där ekorrens svans är så stor och bred som den är De ger sig iväg och de tittar och ser och medan de ser lär de sig mycket

Rick berättar en historia om ugglan «Ugglan har formågan att se i mörker Vi indianer lever i en mörk tid Folk och länder runtom i världen lever i en mörk tid nu Vi tror att de och vi måste återvända till jorden, få ugglans formåga att se innan de kan se var de befinner sig som folk Och när de lart sig det, då har de lart sig något mer om Det stora mysteriet »

– Vi tror att man inte kan ge en enda dollar till vår religion Man kan inte gå runt med en kollektihåv Att göra något för sin religion är att ge sig själva Har i Caux har jag sett människor som har gjort det

– Att inse att vi är en del av jorden och att jorden inte är vår tjänare är det svåraste som finns Det tar lång tid

Mike «I början av 1800-talet fanns det en hovding som hette Joseph På mitt kontor har jag ett citat från honom som lyder ungefär så har Jag ser den vite mannen komma hit Han kräver land för sig, inhagnar det och harjar det En dag kommer jorden att vända sig mot honom och odelägga honom

– Idag 150 år senare är de stora sjoarna (i Amerika) nedsmutsade, fiskarna är fulla av kvicksilver, bergen eroderar och dammanläggningar förstors av dem, människorna har lagt så mycket kemikalier i jorden att de nästan inte vågar äta vad de producerar

– Han förutsag det och så det till de vita men de lyssnade inte på honom Nu lyssnar de Nu finns citatet från honom över många skrivbord i kontoren runtom i Amerika

– Människor är radda nu Det är inte för sent än Men det är mycket nära att bli det Jag har en tro som ingen kan ta ifrån mig Vi indianer tycker att de tvåbenta djuren är de dumaste på jorden När man ser hur djuren på jorden och i luften arbetar samman utan att slösa, utan att smutsa ned eller döda utan mening och sedan ser hur vi människor beter oss innan vi lart av djuren hur de lever är vi de dumaste på jorden För vi dodar varandra, sätter igång krig, ibland t o m i Skaparens namn

En provning för oss alla

Samtalet går vidare igen och kommer in på vad minoriteterna i världen kan göra

– Vi har hört om ursprungsbefolkningen i Australien, säger Rick De är ett litet folk precis som vi De har blivit behandlade som vi Deras tankar och deras religion påminner om våra I många länder finns det liknande minoritetsgrupper, som t ex samerna i Norden Nu håller människor på att få upp ögonen för att de existerar

– Jag tror att en dag kanske det blir de folken som kommer att hjälpa «icke-indianerna» med att lösa de problem de skapat åt sig själva

– Vi indianer har också levt fel, när vi inte vandrat «den röda vagen»

Kan indianernas kultur och den europeiska kulturen motas ?

Mike Oker från chippewastam men förklarar sitt folks livsinställning

– Det tror jag, svarar Rick De gamla säger att Den store anden sade redan innan den vite mannen kom till den norra kontinenten att ett möte mellan två kulturer skulle äga rum De visste att ni skulle komma och var redo att acceptera det

– Under de senaste trehundra åren har de vita folken mott de mörka folken på andra kontinenter De har gått så långt att de nästan omintetgjort både dem och sig själva De har raserat inte bara indianernas och de svartas varden De har också nått dithan att de förstör sina egna varden

– Vi har slaktat ner varandra så mycket under de senaste trehundra åren, att vi inte kan fortsätta langre Vi måste börja talas vid Nu har vi något att se tillbaka på och vi vet hur fruktansvärt det varit

– Kanske detta är en provning för oss alla Kanske vi alla blivit provade av Den store Anden i Det stora Mysteriet Kanske allt nu kan komma på plats

Intervjuare

Finn Harald Wetterfors

Samisk syn på oljeledning

En oljeledning projekteras nu i Kanada som skall dras från norra delen av landet till den södra. Den kommer bli att gå fram genom indianreservat. Regeringen har tillsatt den så kallade Berger-kommissionen, som skall utreda allmänhetens inställning till detta projekt.

Hans Ragnar Mathisen, forra årets ordförande för Oslo Sameforening, är just nu i Kanada med den asiatiska musikalen *Song of Asia*. Han introducerades nyligen för Berger-kommissionen av ordföranden för Indianernas Nationella Broderskap, George Manuel. Han var ombedd att ge sin syn som same på oljeledningsprojektet. Här nedan följer ett utdrag av vad han sade.

«Världens ögon vilar på Kanada nu. Hur kommer världens näst största land att behandla sin ursprungsbefolkning?»

Jag kommer från Norge och representerar samerna, som bor i norra Norge, Sverige, Finland och Sovjetunionen. Vårt land och vår arktiska kultur påminner mycket om den som finns i norra delen av det här landet. Vi följer med stort intresse vad som händer våra bröder och systrar här, för det kommer att påverka andra delar av världen.

Vi har hört att ursprungsbefolkningen i länder som Brasilien, Paraguay, Colombia i Sydamerika och i andra delar av världen har fått betala ett högt pris för utvecklingen de har skjutits ned med gevar och

smittats av sjukdomar.

Ett annat vapen är språket. Ordet utveckling har använts som ett vapen mot varje anledning till opposition. Frågan om det är rätt eller inte att ta ifrån ett folk dess tillgångar för att låta andra folk använda dem blir komplicerad när det starkare samhället inte vill acceptera den enkla sanningen i detta faktum.

Det är inte frågan om utveckling eller ingen utveckling. Frågan gäller vilka slags framsteg man skall eftersträva, och det finns åtminstone två slag goda och dåliga.

Det kallar jag framsteg

Liksom samerna har ursprungsfolken i norra Kanada, inuiterna och denarna, fått sitt uppehälle av detta land under tusentals år. De har anpassat sitt liv efter landets förhållanden. De har överlevt mycket bra, och de har utvecklat ett livsmonster som inte odödar det land de lever av. De kan leva gott av det och ändå ha hopp för sina barns framtid. Det är vad jag kallar framsteg och en god utveckling.

Vem vågar påstå att nykomlingar och framlingar vet bättre hur det här landet skall utvecklas? Oljeledningen kan bidra till utvecklingen av södra delen av landet. Jag vet inte så noga. Men vad jag vet är att människorna i söderns städer, som skall betjänas av den, har allvarliga problem att brytas.

Forts. nästa sid

Hans Ragnar Mathisen (till höger i bakre raden) då *Song of Asia* gruppen välkomnas till ett indianreservat i Kanada.

med och de ser inte ut att vara lyckliga

Precis som alla andra människor ar vita kanadensare utrustade med en mun och två oron Jag vadjar till de politiker i Kanada, som skall fatta beslut på grundval av kommissionens utredning jag hoppas att ni, istället for att tala med många tungor skall lyssna mera till den lågmalda rosten från ursprungsbefolkningen och till den lågmalda rosten i era egna hjartan

Det skulle inte förvåna mig om båda rosterna säger detsamma »

Jamlikhet — inte rasism

I ett brev till den engelska publikationen New World News där Mathisens uttalande återgavs, skriver han «Vi måste kampa for att bli vad Gud vill att vi skall vara broder och systrar, likar infor honom och likar sinsemellan

— Jag behover stå mera på mina egna ben så att jag verkligen kan kampa for att lyfta mitt folk och inte tanka for mycket på vad vi har lidit Jamlikhet (och inte rasism) måste vara den attityd på vilken vi baserar vårt arbete som ursprungsbefolkning for allas basta i hela varlden

— Liksom det vietnamesiska folket, det judiska folket och ursprungsfolken ar andra som har lidit och gått igenom lidandena amnade att ge dagens materialistiska samhalle tillbaka många av de kvaliteter det forlorat

— Jag tror att lidandet i det forgangna måste namnas, for det behover bli forlåtet Om man inte vet var man syndat, inser man inte behovet att bli forlåten

Kampen för medelhavsländerna

I borjan av augusti agnades sommarens konferens i Caux speciellt at situationen i landerna kring Medelhavet Det var en forsta ansats att samla människor från de olika kulturmiljoer som omger detta fokus for mansklighetens historia, dar kulturer uppstått och gatt under, dar tre varldsreligioner har sitt ursprung, — judendomen, kristendomen och islam Och idag mer an någonsin kan mansklighetens framtid avgoras har Temat for konferensen i Caux var «Trons människor kan bygga broderskapets samhalle»

Libanons ambassador i Schweiz, Albert Nassif, gjorde ett besok i Caux och summerade sedan sina intryck i en halsning, i vilken han bl a sade

«Moralisk upprustning kommer utan tvivel att kunna spela en stor roll i det ofrankomliga forsoningsarbete som måste till, nar fiendligheterna upphort Jag vadjar till den goda vilja som jag fann hos deltagarna i konferensen från medelhavslander som ligger sa nara oss att de skall be Gud att hjalpa oss ta vara på de verkliga mojligheterna att komma ut ur dodlaget Jag vadjar också till dem att tanka igenom hur man skall gå tillvaga for att en andra gång åstadkomma det valkanda libanesiska miraklet men denna gång på mycket solidare grundvalar, bokstavligen på Guds nåd »

Tjugofem grekcyprioter del-

tog i konferensen En man som gått i spetsen i den cypriotiska frihetskampen på femtitalet och lidit svårt forst i engelskt och senare i turkiskt fangelse talade en dag tillsammans med både engelsman och turkar Det var ett exempel på de nya relationer som byggdes under konferensen

«Moralisk upprustning måste utbredas snabbare», sade en turkisk lakare «Infor de myriader problem som vi måste agna oss åt i våra lander visar moralisk upprustning hur man kan undgå att låta sig begravas av dem och hur man kan ta itu med det vasentliga med mod, tålmod och klokhet »

Inte minst i de praktiska arbetsuppgifterna under konferensen byggdes broar mellan arab och europe, egyptier, israelit och palestiner, turk och grek En stor grupp deltog från Malta, manga från Italien och Frankrike

Vid ett middagsbord for en portugisisk fackforeningsman, en spansk tekniker och en militant fransk socialist, dar situationen i de respektive landerna diskuterades, sade fransmannen till slut «Visstror det på sig i medelhavslanderna Vi forbereder nya strukturer Vi vill att de skall stå i människans tjanst Och jag tror nog att vi alla tre ar overens om att det ar dar som 'andan fran Caux' kommer in — for att forbereda de människor som måste få det nya systemet att fungera »

EGYPTISKA UNGDOMSMINISTERIET

sande 1 år för fjärde året i följd en studentdelegation på 15 personer för att delta i världskonferensen för moralisk uppbyggnad i Caux. Studenterna hade utvalts från 7 universitet.

Efter besöket i Caux var de i år liksom tidigare inbjudna till Storbritannien som en del av ett utbytesprogram.

INDIANER OCH VITA

måste samtidigt höra det budskap ni har att ge om vi skall lyckas genomföra en förändring, sade Bob Bogel, medlem av delstatsregeringen i Alberta, Kanada, när han tillsammans med tre andra regeringsmedlemmar kom till en sammankomst som ordnats för *Song of Asia*-truppen på en stor arena i Brocket, Alberta. I publiken var hovdingar och indianer från olika indianreservat, medlemmar av amerikanska indianrörelsen (AIM) och jordbrukare från trakten. Bland talarna var tre generationer av familjen Crowchild från sarscee-indianerna. Kvällens värd var Nelson Small. Legs från piegan-indianerna.

REGERINGEN I MIZORAM

i Nordostindien arrangerade nyligen festligheter med anledning av att fredliga förhållanden återupprättats i detta territorium. Bl a hade statssekreteraren för Mizoram ordnat en mottagning för att välkomna tre unga mizomaner som återvart från Europa, där de deltagit i *Song of Asia*'s framträdanden. «De tre unga mizomannen framförde sitt budskap i form av sång och musik och vad de hade på hjärtat gick hem hos statsråd, politiker, statstjänstemän och hos den stora publiken», stod det i regeringens informationsmeddelande.

Joseph Zokunga, som varit musikalisk ledare för *Song of Asia*, betonade att när en människa förändras så påverkas hennes kommun och när kommunen förändras så påverkas hela folket.

Det program på 25 minuter som de tre mizomannen presenterade under festligheterna sändes sedan över radiostationen Air Aizawl.

CAUX PÅ KASSETT

Ett kassetband på en timme med glimtar från olika sidor av ungdomskonferensen i Caux 1976

har sammanställts av en av arbetsgrupperna. Det innehåller bl a fem nyskrivna sånger, något av Caux's historia samt några av höjdpunkterna från ungdomskonferensen. Språket är engelska med bl a svenska inslag. Kassetbandet kan beställas genom IDE & KULTUR, Sveavägen 34, 111 34 Stockholm. Pris 28 - kr plus porto.

NYA ZEELANDSKA IDROTTSMÄN

har utfärdat ett uttåg för att klargöra hur de ser på idrotten i dagens samhälle. Initiativet har tagits av en maori W. Duff. I deklARATIONEN säger de bl a

● Idrotten är inget självändamål, men idrott bedrivs i rätt anda kan bli en viktig faktor över hela världen.

● Idrottens folk behöver säga vad de tankar och i klartext lägga fram en idrottsfolkets etik.

● Genom lagarbete, disciplin, mod och beslutssamhet fullföljer de idrottens bästa traditioner.

● En människas rastillhörighet är av underordnad betydelse. Det är karaktären som betyder något.

● Förändringar måste komma och öppna dörrar, dialog och goda relationer kommer att leda förändringarna i rätt riktning.

Idrottens folk måste bli forkämpar för en enhet ovan ras, klass eller trosåskådning där människor respekterar varandra och tankar på vad de andra behöver.

KOMMUNALFOLK

från olika delar av England kom i år liksom under tidigare år till två informella kvällar på Westminsterteatern i samband med att de deltog i engelska drottningens årliga Gardenparty i London.

Landstingsordföranden i Northumberland, Sir Nicholas Garrow, tog initiativ till denna sorts samlingar för tretton år sedan för att kommunernas och landstingens ombud skulle få klart för sig vad som görs genom Westminsterteatern för att stärka den andliga och moraliska medvetenheten i det engelska folket.

«I våra kommuner och landsting använder vi mycket tid på alla de praktiska frågor som måste lösas. Men inspirationen från moralisk uppbyggnad hjälper oss att skapa den verkliga samhällsandan», sade en av kommunalmännen.

Viktigt att lyssna till den inre rösten

— Vad jag har kommer att säga är resultatet av det arbete som jag och andra psykologer och uppfostrare sysslat med de senaste åren om den humanistiska psykologin, en av de tre mest betydande riktningarna om psykologin i dag. Denna riktning är inte dominerande i dagens skola och uppfostran, men tankarna, idéerna och den praktik den leder fram till är på stark frammarsch i Amerika och Europa

□ Så inledde den norske psykologen Nils Magnar Grendstad, professor vid den nyinrättade norska lärarakademin för kristendomsstudier och pedagogik i Bergen, sitt anförande vid sammansatt utbildningskonferens i Caux. Det hade rubriken «On Will and Act of Will in Education» och talaren papekade inledningsvis att «viljan» av de flesta psykologer definieras som uttryck för den högsta nivån av medvetande

— Det är när jag vill någonting som jag är fullt vaken och uppmärksam. Att vilja något är att våga se klart vad som är sant i mitt liv.

Prof. Grendstad tog fram fyra aspekter på sitt ämne. Den första gällde relationen mellan en moralisk norm och beteendet. En norm består av ord och jag följer denna norm i samma mån som jag förstår orden. Eller annorlunda uttryckt: jag följer normen i samma mån den har mening för mig. Och normen kan ha mening på två olika sätt

För det första kan jag ha en dialog med normen och låta den tala till mig. Jag öppnar mig och låter normen och ordet uppenbara sig för mig. Om jag till exempel vill att arlighet skall vara riktlinjen för mitt beteende så kan jag ha en dialog med den och fråga: «Arlighet, vilken är din mening? Arlighet, är det någon sida av dig som jag inte känner till? Är det någon del av dig som är fördold för mig? Avsloja den då för mig. Jag ber dig att uppenbara dig för mig.» Så kan dialogen fortsätta: «Arlighet, har jag missförstått dig på något sätt? Är jag alltför ytlig i mitt förhållande till dig?»

För att låta ordet uppenbara sig för mig måste jag själv öppna mig. Men när jag öppnar mig kan jag bli skrämd därför att jag kanske ser något som jag inte varit medveten om, och kanske kommer det fram vissa krav som jag inte tycker om.

Men för det andra kan det också vara så i min relation till normen att mitt beteende be-

stämmer regelns innehåll. Det vill säga jag betar mig på ett visst sätt när det gäller exempelvis arlighet. Genom att betrakta mitt eget beteende låter jag det bestamma arlighetens innehåll och mening. Jag kan resonera så här: Jag är en arlig människa, jag betar mig så och så därför måste arlighet betyda det och det. Detta är en sak som jag därför att jag finns det inga krav. Mitt beteende bestämmer den moraliska normens innehåll.

Vi kan se exempel på detta i olika länders lagstiftning. I mitt land argumenterar man ofta så här: Praktiken visar att det och det är riktigt, därför måste vi ändra lagarna. Och lagarna ändras — det vill säga lagen ges en annan mening, eller vi får kanske en helt ny lag. Till exempel i några länder där pornografi är förbjuden finns en underjordisk aktivitet med tryckning och publicering av pornografi. Då säger man: Ni ser ju att folk läser pornografi. Därför måste vi ändra lagarna.

Barnen eller fotbollsmatchen

Vilka av dessa två vägar följer du i din relation till dina moraliska normer? Låter du normen uppenbara sin mening för dig? Eller låter du ditt beteende bestamma normens innehåll? De här frågorna har att göra med viljan. Viljan har att göra med mod, att våga se i ögonen vad som är sant om mig själv.

Den andra aspekten på viljan aktualiseras när vi ställs inför ett val. På ett sätt är det mycket lätt att välja. Det är att säga «ja» till någonting och på samma gång «nej» till något annat. När jag säger ja till att vara trogen min hustru säger jag nej till varje annan kvinna,

Professor Nils Magnar Grendstad undervisar vid norska lärarakademin i Bergen

och detsamma galler hustrur i relation till sina män Om jag säger ja till att leka med mina barn säger jag nej till att se fotbollsmatchen

Min erfarenhet är att det är lätt att säga ja men inte så lätt att säga nej till vad man då måste avstå ifrån När jag inser att ett ja innesluter ett nej så är jaet inte så helhjärtat längre

Konsekvenserna

I fortsättningen av sitt anförande tog prof Grendstad uppen tredje aspekt på sitt ämne och konstaterade att man i terapi, uppfostran och psykologi traditionellt talat mycket om orsakerna till beteendet Men att bara syssla med orsakerna leder in i en återvandsgrand därför att orsakerna ger oss ursaker att bete oss illa «Ursakta mig, jag är på dåligt humör i dag för jag hade en granne på besök i går kväll» Eller «Jag blir så lätt irriterad över att min far uppfostrar sig på det sättet»

Orsaker är givetvis viktiga

men problemets verkliga kärna kommer fram när vi ställer frågan «Vad är konsekvenserna av mitt beteende?»

Tre frågor

Tre frågor är viktiga För det första Hur beter jag mig? För det andra Vilka är konsekvenserna av mitt beteende? För det tredje Önskar jag dessa konsekvenser?

Konsekvenserna kan förstås på många olika sätt Det kan vara de omedelbara konsekvenserna och det kan vara de mera långsiktiga Om jag till exempel har förolampat en kollega kan jag säga «Ja, jag förolampade honom men han fortjänade det Jag ämnar inte göra något åt det» Vilka är konsekvenserna av att jag inte gör något åt det faktum att jag förolampade min kollega? Vilka är de omedelbara konsekvenserna i förhållandet mellan kollegan och mig? Vilka är konsekvenserna för relationen mellan Kristus och mig eller Gud och mig av att jag inte gör någonting åt det faktum att jag förolampade min kollega? Vilka är de mera långsiktiga konsekvenserna?

När jag undervisar om absoluta moraliska normer använder jag ord Men jag ger mening åt orden genom det sätt på vilket jag beter mig Detta är besvarligt Och det är lätt *Tekniskt* är det till exempel lätt att be en person om förlåtelse Men samtidigt kan det vara mycket svårt

Ibland kan det vara mycket svårt också att avgöra vad som är rätt och orätt Om du har klara normer vet du omedelbart vad som är rätt och orätt Om din norm för arlighet är klar vet du genast vad som är arligt och vad som är oarligt Men om din norm för arlighet är o-

klar så vet du inte vad som är arligt och vad som inte är det Jag kanske arbetar hårt för att göra normerna klara men kan fortfarande ha svarigheter Det leder oss till den fjärde aspekten på viljan

Formågan att lyssna

Vi talar om en personlig vilja och en overpersonlig eller universell vilja I sin bok «The Act of Will» säger den italienske psykiatern Roberto Assagioli «Det skulle vara bra om vi alla som Kristus kunde säga Ske inte min vilja utan Din» Låt mig uttrycka detta på vanligt kristet språk Det kan många gånger vara svårt att besluta sig Jag kan bli helt virrig om vad jag ska göra Då är det viktigt att kunna lyssna till den stilla inre rosten Roberto Assagioli och andra forskare på detta område rekommenderar övning av formågan att lyssna

Att förstå språket

Om jag är stilla talar Gud Men det krävs ansträngning för att lära sig Hans språk Jag har ofta svarigheter med att förstå vad Gud menar Jag förstår inte alltid Hans språk, så att säga Men jag arbetar med det och jag gör framsteg Om jag vill lära mig måste jag göra en ansträngning Jag måste vilja sätta av tid varje dag för att öva mig i att vara stilla och lugn, så att jag kan lyssna till Guds röst i mitt inre, eller med andra ord komma i kontakt med en overpersonlig vilja

Vi kan tala till världens slut om Guds vilja som skall ske genom mig Men jag tror att det första steget ändå är något som sker av personlig vilja

Frågan är *Vill* jag låta Gud tala till mig?

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel 031-51 07 04

Båt
PONTUS